

פורים שחל ביום ראשון ועוד - שיעור 850

I. פורים שחל ביום ראשון

- (א) **יש אומרים** שנכון ליחד המגילה מערב שבת אם רוצה להשתמש וללמוד ממנה בשבת כיון שאין המנהג להשתמש במגילה רק לצורך הקריאה והוי ליה כמו מוקצה מחמת חסרון כים ולכן כדאי לייחדה מערב שבת (נטעי גבריאל זף קפ"ח - ח) ולי נראה דאינו כן דכשם שספר תורה פסולה אינו מוקצה ויכול לטלטלו ולרקד בו בשמחת תורה דהוי דבר בקדושה וה"ה תפילין בשבת כמו כן מגילה שהוא ג"כ דבר בקדושה אינו חל עליה דין מוקצה
- (ב) **כשחל פורים ביום א'** יש אומרים דמותר לקרות המגילה בשבת מפלג המנחה דלא כהמג"א (ת"ז"ג) שכתב דבשבת אין לקרות מפלג המנחה ועיין בשו"ת חת"ס (ק"ה) דלמה לא גזרו במילה שמא יעבידו שרק האב הוא הטרוד ולא אחרים וא"כ ג"כ במגילה רק הוא הטרוד ואחרים יזכירו לו וכן הקשה בהגהות ברוך על השו"ע ומ"מ קשה שופר וטבילת כלים מ"מ עיין בפמ"ג (מ"ז ת"ז"ג - ג) שמצדד להתיר לקרוא מגילה בבין השמשות של מוצאי שבת (נטעי גבריאל זף קפ"ט)
- (ג) **למעוברת ולמינקת** - עיין ברמ"א (ת"פ"ג - ז) דתענית זו אינה חובה לכן יש להקל בו לעת הצורך כגון מעוברת או מינקת ואפילו רק כואבי עינים שאם מצטערים הרבה לא יתענו ובאליהו רבה החמיר אך ביולדת כל ל' יום גם הוא היקל (מ"ב ז) אמנם בתענית אסתר המוקדמת יש להקל (כ) דמדינא המעוברת ומינקת אינן מתענין אפילו בג' תעניות (ב) ותענית אסתר יותר קל (ג) היא מוקדמת ואפילו בט"ב שנדחה מעוברת שיש מיחוש קצת מותרת לאכול (בה"ל תק"ט - ט ד"ה ולינו)
- (ד) **תשלומין להתענית** - עיין במ"ב (ה) דכואבי עינים לבתר שיסולק כאבו יפרעו התענית משא"כ מעוברת ומינקת דפטורות בעצם ויש מחמירין ונראה דהמנהג שלא יפרעו (שער הציון י) וטעם שיש תשלומין רק בתענית ציבור זו דאינו קבוע דוקא ליום זה שיש שהיו מתענין ג' ימים בחודש אדר זכר לתענית של אסתר (שער הציון י"ב) ולכן אפילו מי שלא התענה ביוה"כ ע"י חולי לא נזכר שיפרע תעניתו אח"כ (דעת תורה תק"ג - י"ב)
- (ה) **חתן בתוך ימי חופתו** לא יתענה במוקדמת ואין צריך תשלומין וה"ה בעל ברית ויש מחלוקת אם כל הקרואים לסעודת הברית אוכלין ואם אוכלין יתענו למחר ביום ו' (מ"ב ז)
- (ו) **נמשכה סעודה שלישית של שבת בלילה** אפילו אכל פת בלילה לא יאמר על הנסים ואפילו להט"ז (סוסי" קפ"ח) דכשחל ר"ח במוש"ק והמשיך הסעודה בלילה ואכל כזית לחם דצריך להזכיר שניהם מ"מ באמירת על הנסים שאומרים אותו בברכת נודה לך כבר עושהו חול ואין יאמר אח"כ רצה משא"כ ברצה ויעלה ויבוא (נטעי גבריאל זף ת"ח) ואבאר
- (ז) **מוצאי שבת** צריך לומר ברוך המבדיל בין קודש לחול קודם שמביא המגילה לבית המדרש וזה פשוט
- (ח) **קורין המגילה** ואח"כ מבדילין (רמ"א ת"ז"ג - ח) ובורא מאורי האש מברכין בהבדלה בביתו ולא קודם המגילה
- (ט) **מחצית השקל** - עיין ברמ"א (ת"ז"ד - ח) שיש ליתן קודם פורים מחצית השקל זכר למחצית השקל שהיו נותנין באדר ונותנין בליל פורים קודם שמתפללים מנחה ועיין במג"א (ז) דיתן בפורים שחרית קודם המגילה וכשחל פורים ביום ראשון יש שנהגו לתת שתי פעמים ביום התענית וביום הפורים בשחרית ודוקא לעצמו (דרכי חיים ושלום ח"א תתמ"ג) וכל אחד כמנהג מקומו

II. פסקי רב שלמה זלמן אויערבאך מספר הליכות שלמה

- (א) **גם להמחמירים** להתנהג בתעניות ציבור כמו בתשעת הימים של חודש אב אינם צריכים לנהוג כן בתענית אסתר (הליכות שלמה זף שכ"ה)
- (ב) **הפסוקים שנהגו לאומרם** כל הקהל בקול אם אינם קוראים ממגילה כשרה לכתחלה יכוון בקריאתם שלא לצאת אלא בשמיעתן מפי הקורא (זף ע"ל)
- (ג) **אין יוצאין מתנות לאביונים** בצדקה שנותנים לארגוני הת"ת שבישיבות דכיון בדרך כלל די צרכיהם (זף ע"מ)
- (ד) **לא יתן** בן עיר לבן כרך שפורים שלו למחרת וכן להיפך (ע"ס)
- (ה) **זכר למחצית השקל** נתן הגרשז"א שלש חצאי דולר שהיו מוכנים בביהכ"נ עבור כל אחד מבני ביתו ומ"מ בדיעבד סגי ליתן כל סכום שהוא לצדקה ולכל הפחות שוה פרוטה (הליכות שלמה זף שכ"ז) ועיין בבה"ל (ת"ז"ד - ד"ה ויש ליתן) ובפסקי תשובות (ת"ז"ד - ז) ואבאר

